

Yngstetrinnet

Rigdomme og møder mellem mennesker

HVALROSJAGT OG NARHVALSFANGST

Indhold

- Nordboerne rejser til Diskobugten
- Mødet mellem nordboerne og inuit

Opgaver

Du svarer på opgaverne ved at benytte

- Tekst
- Lyd
- Tegneværktøj
- Billeder

Bogen

I bogen kan du finde billeder om emnet.

NORDBOERNE REJSER TIL DISKOBUGTEN

side 10-11

I år 982 blev Erik den Røde gjort fredløs i Island. Det betød at alle kunne dræbe ham uden straf. Derfor tog han til Grønland med 25 skibe. Kun 14 af dem kom frem.

Nordboerne bosatte sig i Sydgrønland. Her levede de i ca. 500 år. Om sommeren tog de til Diskobugten for at fange hvalros og narhvaler.

Opgave 1

Hvorfor drog Erik den Røde til Grønland?

Svar:

Hvor mange skibe drog han af sted med – hvor mange kom frem?

Svar:

Nordboerne levede i Sydgrønland men tog om sommeren til Diskobugten. Hvorfor?

Svar:

Tilføj selv flere slides efter behov.

MØDET MELLEM NORDBOERNE OG INUIT

side 12-13

Omkring år 1200 kom inuit til Nordgrønland. De kom fra Canada.

De rejste ned langs kysten og kom til Diskobugten.

Her mødte de nordboerne.

Opgave 2

Billedet forestiller to nordboere. En mand og en kvinde. Lav en tegning af en inuit-kvinde og en inuit-mand.

Min tegning:

Hvor kom inuit fra?

Svar:

Hvor kom nordboerne fra?

Svar:

Tilføj selv flere slides efter behov.

TROMMEDANS

Indhold

- Trommedans
- Fangstdyrene viser vejen
- Fiskeline for fedtsten

Opgaver

Du svarer på opgaverne ved at benytte

- Tekst
- Lyd
- Tegneværktøj
- Billeder

Bogen

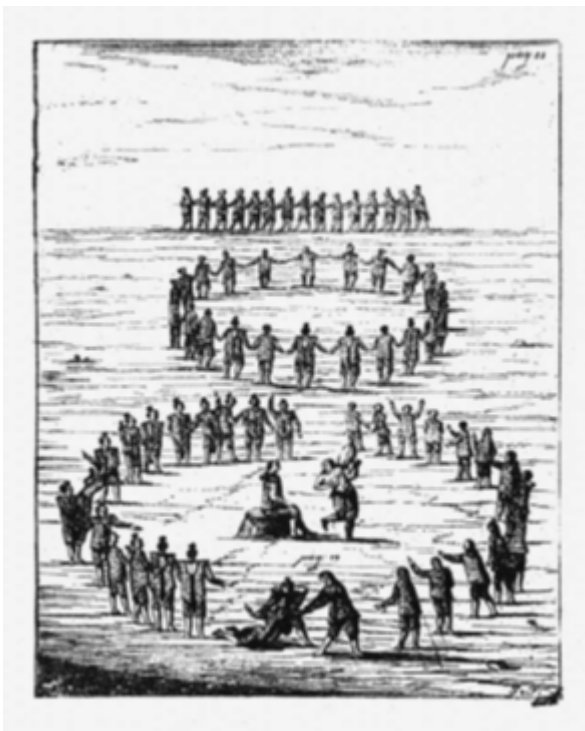
I bogen kan du finde mere viden om emnet.

TROMMEDANS

side 16-17

Havde man en konflikt, blev den løst med en trommedans.

En konflikt kunne være – misundelse eller jalousi – en dårlig handel – uvenskab.

Opgave 1

Du og din ven skændes. Hvad skændes I om?

Indtal eller skriv en historie om:

- hvad I blev uvenner over?
- hvordan I blev gode venner igen?

Din historie:

Tilføj selv flere slides efter behov.

FANGSTDYRENE VISER VEJEN

side 18-19

På kortet side 19 i bogen kan du se, hvor inuit fra Sermermiut rejste hen.

Om sommeren rejste de ind i fjordene til sommerbopladsene. Her fangede de rensdyr, ørreder og helleflynder.

De fangede også hvalros og narhvaler i havet langs kysten.

På deres rejser mødte de andre inuitter. Dem handlede de med og udvekslede historier.

Opgave 2

Du skal fra Sermermiut til Attu for at fange hvaler.
Hvor langt er der?

Svar:

Hvilken båd sejler du i?

Svar:

Hvilke hvaler fanger du?

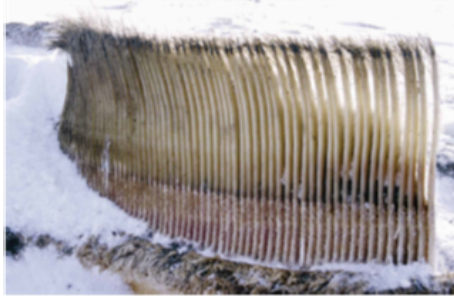
Svar:

Tilføj selv flere slides efter behov.

FISKELINER FOR FEDTSTEN

side 20-21

Af hvalbarder kunne man lave fiskeliner. Linerne brugte man til at fange dybhavsfisk med. Inuit fra Ilulissat havde hvalbarder.

Af fedtsten kunne man lave lamper. De var gode at have med på jagt om vinteren, når der ikke var noget sollys. Inuit fra Sydgrønland havde fedtsten.

Med 2-3 hvalbarder kunne man bytte sig til 1 fedtsten.

Opgave 3

Hvorfor ville inuit fra Sydgrønland gerne bytte 1 fedtsten til 2-4 barder?

Svar:

Hvad brugte inuit fra Ilulissat fedtstenen til?

Svar:

Hvordan mon man kunne få lys i den?

Svar:

Tilføj selv flere slides efter behov.

DE EUROPÆISKE HVALFANGERE

Indhold

- Hvalfangsten - en økonomisk attraktion
- Udsmykning og mode
- Musik er et verdenssprog

Opgaver

Du kan svare på opgaverne ved at benytte

- Tekst
- Lyd
- Tegneværktøj
- Billeder

Bogen

I bogen kan du finde mere viden om emnet.

HVALFANGSTEN – EN ØKONOMISK ATTRAKTION

side 24-25

Mellem år 1670 og år 1750 sejlede hvert år 100-200 skibe fra Europa til Diskobugten.

De kom især efter grønlandshvalens fede spæklag. Spækket tog de med hjem, hvor det blev smeltet og brugt til at lyse gaderne op i storbyerne.

Hvalfangerne handlede skind – hvalros- og narhvaltand og mad af inuit.

I bytte fik Inuit glasperler – kobber-gryder – filthatte – synåle og bomuldsbukser.

Opgave 2

Hvilke ting købte europæerne af inuit?

Skriv eller tegn din liste:

Hvilke ting købte inuit af europæerne?

Skriv eller tegn din liste:

UDSMYKNING OG MODE

side 26-27

Moden i 1600-tallets Europa var barokstil.

De farverige glasperler dannede mode i Grønland.

Opgave 3

Hvad er stativet omkring kvinden lavet af?

Svar:

Pigerne på billedet har nationaldragter på. Kender du andre lande, hvor man bruger nationaldragter?

Svar:

Tilføj selv flere slides efter behov.

MUSIK ER ET VERDENSSPROG

side 28-29

Musik er et sprog alle kan forstå.

Den grønlandske polka *kalattuut* var inspireret af den europæiske polka.

Opgave 3

Sådan danses [kalattuut](#).

Når I har set videoen nogle gange, skal I prøve om I kan danse med.

Tag et billede af jeres dans, og sæt det ind.

Tilføj selv flere slides efter behov.

DEN DANSK-NORSKE STAT OG FORMALISERET HANDEL

Indhold

- Handelsstedet Jakobshavn
- Storfangerne
- Handelsstederne ændrer livsformen

Opgaver

Du svarer på opgaverne ved at benytte

- Tekst
- Lyd
- Tegneværktøj
- Billeder

Bogen

I bogen kan du finde mere viden om emnet.

HANDELSSTEDET JAKOBHAVN

side 32-35

I år 1720 oprettede den dansk-norske stat handelssteder i Grønland.

Et af stederne var i Ilulissat. Stedet blev kaldt Jakobshavn efter den danske købmand Jakob Severin.

I dag bor der ca. 4.700 mennesker i Ilulissat. For 100 år siden boede der omkring 300 mennesker.

Opgave 1

På side 33 i bogen ses et kort over Ilulissat fra 1919.
Hvor mange inuit-huse er der?

Tegn et eller flere inuit-huse

Tilføj selv flere slides efter behov.

STORFANGERNE

side 36-37

De dygtigste fangere blev kaldt *storfangere*.
De fangede mere end til dem selv og deres familie.
Den fangst de ikke selv skulle bruge, byttede de til
europæiske luksusvarer.

Opgave 2

På billedet ses storfanger Johan Gundel fra Ilulissat. Digt en historie
om ham og hans familie.

Skriv, indtal eller tegn din historie:

Tilføj selv flere slides efter behov.

HANDELSTEDERNE ÆNDRER LIVSFORMEN

side 38-39

Omkring år 1900 flytter inuit fra bopladserne til byen, så de var tættere på butikkerne. De blev fastboende.

Opgave 3

Lav en liste over de ting, man kunne købe i Sofus butik.

Svar:

Tilføj selv flere slides efter behov.

FORSKERE FRA HELE VERDEN

Indhold

- Den tidlige forskning i isen
- Tidligere kulturer vækkes til live

Opgaver

Du svarer på opgaverne ved at benytte

- Tekst
- Lyd
- Tegneværktøj
- Billeder

Bogen

I bogen kan du finde mere viden om emnet.

DEN TIDLIGE FORSKNING I ISEN

side 44-47

Opgave 1

Billedet viser en ekspedition omkring 1922-25.
De forsker i isens forandringer.

Lav en lydfil hvor du fortæller om billedet.
Din lydfil:

Tilføj selv flere slides efter behov.

TIDLIGERE KULTURER VÆKKES TIL LIVE

side 48-51

Arkæologer har fundet genstande, der er bevaret i permafrosten i hundredevis af år.

De har fundet rester af hår, pels, fjer, træ, skind og bader.

Fund af stenredskaber og knogler har hjulpet arkæologerne til at forstå, hvor mange mennesker der har været i området gennem tiden.

Opgave 3

På billedet ses en arkæolog der fotograferer i 1932.

Lav en tegning der viser, hvordan en arkæolog ville fotografere i dag.

Min tegning:

Tilføj selv flere slides efter behov.